

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Сумський державний університет

Факультет іноземної філології та соціальних комунікацій

Кафедра психології, політології та соціокультурних технологій

«До захисту допущено»

Завідувач кафедри

професор, доктор політичних наук

Андріана Костенко

_____ 20 ____ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня «бакалавр»

зі спеціальності 231 «Соціальна робота»

освітньо-професійної програми «Соціальна робота»

на тему

«Послуга соціальної інтеграції для школярів ВПО з використанням
симуляційних ігор»

Здобувача групи СР-01, Колібровського Івана Петровича

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

_____ Іван Колібровський

Керівник: доктор політичних наук, професор, завідувачка кафедри психології, політології та соціокультурних технологій Андріана Костенко

Суми – 2024

АНОТАЦІЯ

АКТУАЛЬНІСТЬ - В єдиній інформаційній базі даних ВПО на Сумщині обліковується 90 283 особи, з них 22 529 дітей, 4 210 осіб з інвалідністю та 17 548 пенсіонерів[1].

Об'єкт - послуга соціальної інтеграції школярів із числа ВПО.

Предмет - соціальна інтеграція школярів ВПО шляхом застосування симуляційних ігор.

Мета - апробувати інструмент симуляційних ігор у напрямку соціальної інтеграції школярів ВПО.

Завдання

1. Визначити основні поняття соціальної інтеграції ВПО.
2. Визначити характеристики та потреби аудиторії.
3. Проаналізувати та описати обрану методику.
4. Визначити алгоритм застосування симуляційних ігор в процесі соціальної інтеграції школярів ВПО.
5. Апробувати технологію симуляційних ігор у Сумській територіальній громаді.
6. Оцінити результативність застосування технології симуляційних ігор.

Ключові слова: інструмент симуляційних ігор, соціальна інтеграція школярів ВПО,

ЗМІСТ

ВСТУП	
РОЗДІЛ I. ТЕОРИТИЧНІ ОСНОВИ ПІДГОТОВКИ ДО НАДАННЯ ПОСЛУГ СОЦІАЛЬНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ШКОЛЯРАМ ВПО ЗАСОБАМИ СИМУЛЯЦІЙНИХ ІГОР	4
1.1 Соціальна інтеграція ВПО: визначення основних понять	6
1.2 Школярі ВПО як цільова група: характеристики та потреби	10
1.3 Аналіз та опис обраних методик	13
РОЗДІЛ II. ЗАСТОСУВАННЯ СИМУЛЯЦІЙНИХ ІГОР ЯК МЕТОДУ ВТРУЧАННЯ В ПРОЦЕС СОЦІАЛЬНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ШКОЛЯРІВ ВПО. ...	19
2.1 Алгоритм застосування симуляційних ігор в процесі соціальної інтеграції школярів ВПО	19
2.2 Апробація технології симуляційних ігор у Сумській територіальній громаді	21
2.3 Оцінка застосування технології симуляційних ігор учасниками заходів	23
ВИСНОВКИ	28
РЕКОМЕНДАЦІЇ	29
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	31
ДОДАТКИ	34

ВСТУП

Близько 10 років Україна знаходиться у стані війни, вимушеної війни, яку РФ нав'язала українському народу. Люди страждають від постійних обстрілів, а на тимчасово окупованих територіях армія РФ викрадає і катує мирне населення. Вже 10 років українці вимушені покидати свої домівки і виїжджати зі своїх областей у пошуках безпеки.

Наразі відомо, що близько 4,9 мільйонів людей офіційно зареєстровані як внутрішньо переміщені особи в Україні, таку інформацію дає Міністерство соціальної політики України [2].

В наш час місцеві органи влади повинні активно співпрацювати між собою й екстрено реагувати на виклики сьогодення, щоб підтримати вразливі групи населення. У цих умовах рішення про надання соціальних послуг та порядок їх отримання значно спростили. Ці зміни вплинули на ухвалення рішень про надання соціальних послуг, тепер все узгоджується протягом однієї доби.

Об'єкт - послуга соціальної інтеграції школярів із числа ВПО.

Предмет - соціальна інтеграція школярів ВПО шляхом застосування симуляційних ігор.

Мета - апробувати інструмент симуляційних ігор у напрямку соціальної інтеграції школярів ВПО.

Для виконання мети поставлені такі завдання:

- Визначити основні поняття соціальної інтеграції ВПО.
- Визначити характеристики та потреби аудиторії.
- Проаналізувати та описати обрану методичку.
- Визначити алгоритм застосування симуляційних ігор в процесі соціальної інтеграції школярів ВПО.
- Апробувати технологію симуляційних ігор у Сумській територіальній громаді.
- Оцінити результативність застосування технології симуляційних ігор.

Методи дослідження: аналіз, порівняння та узагальнення нормативно-правової та теоретичних основ.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається із вступу, двох розділів, підрозділів, висновків, списку використаних джерел, додатків.

РОЗДІЛ І. ТЕОРИТИЧНІ ОСНОВИ ПІДГОТОВКИ ДО НАДАННЯ ПОСЛУГ СОЦІАЛЬНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ШКОЛЯРАМ ВПО ЗАСОБАМИ СИМУЛЯЦІЙНИХ ІГОР

1.1 Соціальна інтеграція ВПО: визначення основних понять

Розпочнемо з кейсу, який чітко описує суть нашої роботи.

Родина Ш., яка складається з чоловіка А.(39 років), дружини К.(35 роки), та двох дітей: дівчинки С.(12 років), хлопчика М.(10 років). Сім'я Ш., після народження С., переїхали до міста Херсон, де жили до початку повномасштабного вторгнення російської федерації на територію України. Громадянин А. зібрав родину і відправив їх до родичів у місто Суми, а сам добровільно мобілізувався до лав ЗСУ. Громадянка А., після вимушеного переміщення, почала займатися питанням інтеграції своїх дітей. Після оформлення необхідної за'яви, дітей зарахували до загальноосвітньої. Діти з самого початку навчання мали проблеми з інтеграцією в нове оточення, що вплинуло на їх результативність в навчанні, водночас М. страждав через те, що його друзі залишились у місті Херсон, або вимушено перемістились до інших регіонів України, або ж виїхали за кордон, а спілкуватись з новим оточенням хлопець не хотів. Спілкування зі шкільним психологом не дало значних результатів.

Будь-яке наукове дослідження повинно починатися з визначення необхідних, основних понять.

Відповідно до Конституції України, наша країна є суверенною та незалежною, демократичною державою. В той же час, людина, та її права і безпека мають найвищий пріоритет. Держава гарантує та захищає права і свободи людей.

Про всі зміни, а також про важливі моменти у наданні соціальних послуг вкрай необхідно бути обізнаними фахівцям соціальної сфери. У матеріалах, які були підготовлені в рамках тренінгу «Менеджмент соціальних послуг в умовах війни», чітко описується саме стандарт соціальної інтеграції,

описується все: як допомога в оформленні документів; допомога в отриманні реєстрації місця проживання/перебування; сприяння в отриманні житла, працевлаштуванні тощо; корекція психологічного стану та поведінки в повсякденному житті; надання психологічної підтримки; допомога у зміцненні / відновленні родинних та суспільно корисних зв'язків; сприяння організації та діяльності груп самопомоги; сприяння в отриманні послуги перекладу, вивчення державної мови; сприяння у встановленні зв'язків із національно-культурними організаціями співвітчизників.

Цільовою групою для надання послуги соціальна інтеграція, зокрема, є ВПО; у нашому дослідженні – це школярі ВПО, які згідно з законодавством України мають отримувати допомогу по соціальній інтеграції [3, с. 27].

Інтеграція ВПО в Україні є однією з найважливіших тем, які стосуються соціальної та економічної політики держави, починаючи з 2014 року. Уряд України схвалив ряд заходів для інтеграції ВПО у суспільство та економіку країни, включаючи забезпечення доступу до житла, роботи, освіти, охорони здоров'я та інших послуг.

16 лютого в Україні була представлена нова Стратегія щодо внутрішніх переселенців на період до 2025 року. Ця стратегія включає кілька напрямків роботи, спрямованих на інтеграцію в суспільство внутрішньо переміщених осіб, надання підтримки та захисту їхніх прав. Розробкою цієї стратегії займалися Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України разом із правозахисниками.

Стратегія включає п'ять основних цілей:

- Зміцнення спроможності держави для ефективної реакції на виклики, пов'язані з підтримкою внутрішньо переміщених осіб.
- Забезпечення безпечної евакуації людей з небезпечних районів та забезпечення їхніх гуманітарних потреб.
- Сприяння адаптації внутрішньо переміщених осіб на новому місці проживання.
- Інтеграція внутрішньо переміщених осіб в нових громадах.

- Підтримка безпечного повернення до покинутого місця проживання та реінтеграція людини в суспільство.

Кожен з цих пунктів містить низку заходів для поліпшеної підтримки та адаптації людей, а також активного інформування про можливості для внутрішньо переміщених осіб. Додатково, у рамках цих заходів передбачається надання психологічної підтримки[4].

Одним з найсуттєвіших заходів у цьому напрямі є програма "Доступне житло", яка забезпечує фінансову підтримку внутрішньо переміщеним особам (ВПО) у придбанні житла. Крім цього, уряд надає пільги ВПО у сплаті комунальних послуг та створює умови для їхнього доступу до ринку праці через створення робочих місць та надання професійної підготовки.

Уряд України також активно співпрацює з міжнародними організаціями, такими як Європейський Союз та ООН, для забезпечення ефективної інтеграції ВПО в українське суспільство.

Проте, починаючи з 24 лютого 2022 року, ситуація значно ускладнилась через повномасштабний наступ Російської Федерації. Це змусило уряд України приймати нові закони, змінився акцент допомоги, який тепер перейшов з надання житла до гуманітарної допомоги. У зв'язку з цим, діяльність державних та міжнародних організацій у сфері допомоги ВПО в умовах війни на сході України стала більш складною та вимагає залучення додаткових ресурсів.

Крім того, необхідно забезпечувати безпеку ВПО, їх права та свободи, що ускладнюється в умовах воєнного стану. У цих умовах важливо забезпечувати розуміння та підтримку населенням потреб ВПО, а також належну координацію роботи державних і міжнародних організацій у цьому напрямі.

Український соціолог І. О. Тітар у статті «Поняття та критерії адаптації й інтеграції внутрішньо переміщених осіб і умови скасування статусу переселенця» цілком слушно зазначає, що «довгострокове розв'язання» є ключовим поняттям, належним до застосування щодо ВПО. Довгострокове

розв'язання відбувається, якщо зникають потреби та загрози, пов'язані з переміщенням [5, с. 63-64].

УВКБ ООН виокремлює три форми довгострокового розв'язання проблем ВПО:

- місцева інтеграція, при якій ВПО інтегруються в областях їх постійного проживання, але в іншому населеному пункті;
- інтеграція на новому місці проживання при переселенні до інших частин країни;
- повернення до попереднього місця проживання та реінтеграція [5, с. 61].

Інтеграцію ВПО можна розглядати в межах різних підходів. Так, соціокультурний підхід дозволяє розглядати ВПО з позиції культурного зближення їх ідентичності з мешканцями громад, у яких вони проживають, сприяння комунікації та розвитку гармонійних культурних форм між вимушеними переселенцями та іншими членами громади. Цей процес може бути одностороннім або взаємонаправленим. Ресурсний підхід орієнтує до з'ясування особливостей і рівня економічної інтеграції, забезпечення інших потреб ВПО, таких як житло, освіта, охорона здоров'я, громадянство, права тощо [5, с. 61-62].

Отже, довгострокове розв'язання проблем ВПО включає різні форми соціальної інтеграції, такі як місцева інтеграція, інтеграція у нових місцях проживання та повернення до попереднього проживання (реінтеграція). Соціальна інтеграція ВПО розглядається в межах соціокультурного і ресурсного підходів і включає адаптацію в культурній, економічній та інших сферах життя. Основним критерієм успішності соціальної інтеграції є зближення ідентичностей ВПО та громад, сприяння комунікації та створення гармонійних відносин між переселенцями та іншими членами громади.

1.2 Школярі ВПО як цільова група: характеристики та потреби

Потрібно розпочати з етичної дилеми, тому, що ми працюємо з доволі зі складною аудиторією. Опрацювання етичної дилеми - це ключовий аспект як будь-якої наукової роботи, так і міжособистісних відносин. Це вміння ретельно враховувати інтереси всіх сторін, зберігати права та гідність кожної людини. Це не лише підвищує довіру та сприяє позитивному розвитку спільноти, але й покращує якість прийнятих рішень та робить наше суспільство більш справедливим та гуманним. Ми зобов'язані допомагати школярам інтегруватися до нового середовища, та навіть до нової реальності, але водночас ми ставимо їх в таке становище, в якому вони звикають до всього нового, забивають голову новою інформацією, отримують необхідні навички, але все це пояснюється, як тимчасові складнощі. І в такому разі, ми зіштовхуємося з декількома серйозними проблемами.

1. Діти інтегруються в суспільство, звикають до всього нового, а в майбутньому, після деокупації територій, на яких вони жили до початку війни, діти будуть змушені заново проходити весь цей складний шлях, так ще й в розбитому селі/місті, що буде додатковим тягарем для не до кінця сформованої психіки.

2. Ще однією проблемою є обіцянки і доволі розмитий термін “тимчасового переміщення”. Спеціалісти, оточення дітей завжди говорять про те, що скоро все закінчиться і діти повернуться назад, до своєї домівки. Даються потенційно неправдиві обіцянки, що з часом погіршить ситуацію, бо діти будуть ставити питання, на які, на жаль, дорослі не зможуть відповісти.

Війна в Україні, розпочата повномасштабним вторгненням Росії у лютому 2022 року, спричинила масштабні переміщення населення. Мільйони людей були змушені залишити свої домівки в зонах активних бойових дій і переїхати до більш безпечних регіонів країни або виїхати за кордон. Серед них велика кількість школярів, які опинилися у скрутному становищі, адже їхнє навчання було перерване, а самі вони опинилися в нових умовах без належної підтримки та ресурсів.

Матеріальні проблеми також становлять значну частину складнощів. Багато переміщених сімей втратили значну частину свого майна або взагалі залишилися без засобів до існування. Забезпечення дітей шкільними підручниками, зошитами, одягом та іншими необхідними речами стає великим викликом. Держава та волонтерські організації намагаються допомагати такими сім'ям, однак обсяг потреб часто перевищує доступні ресурси.

Окрім того, багато шкіл в регіонах, які прийняли значну кількість переміщених осіб, самі по собі мають обмежені ресурси. Їм складно забезпечити належні умови для навчання додаткової кількості дітей, особливо у випадках, коли потрібні додаткові вчителі, обладнання або навіть місце для проведення уроків.

Після уточнення основних термінів наступним етапом є ідентифікація та опис цільової аудиторії. Це дозволяє визначити основні потреби цільової аудиторії та обрати оптимальний підхід до співпраці з нею.

Виявлення та опис цільової аудиторії призводить до таких важливих результатів:

- Напряменість зусиль: Розуміння потреб цільової аудиторії допомагає зосередити зусилля та ресурси на досягненні поставлених завдань.
- Розробка заходів втручання: Знання про цільову аудиторію дозволяє чітко планувати заходи та вибирати методи, які відповідають її потребам.
- Ефективна комунікація: Визначення цільової аудиторії допомагає зрозуміти, як ефективно взаємодіяти з потенційними клієнтами.
- Цей підхід сприяє оптимізації стратегій розвитку та взаємодії з метою досягнення поставлених цілей.

Цільова група нашого дослідження – це звичайні школярі, та школярі ВПО, які були змушені покинути свої домівки, та тимчасово, або постійно проживають на території Сумщини, та навчаються в Сумській загальноосвітній школі I-III ступенів №22 імені Ігоря Гольченка Сумської

міської ради. Наша цільова група складеться з 17 школярів, середньої школи. Серед яких 8 дітей - ВПО, а інші 9 – місцеві.

У зв'язку з сьогоdnішніми викликами, керівництво держави потурбувалося про надання пільг ВПО, зокрема, ВПО школярам.

Наприклад, першочергове зарахування. Школярі ВПО мають право продовжити або розпочати навчання у школі за своїм новим місцем перебування. Вони мають право на таку пільгу, якщо живуть у тому ж мікрорайоні, де розташована ця школа. В заяві лише потрібно вказати місце, де дитина зареєстрована, як ВПО.

Також, до пільг, можна віднести можливість безкоштовного харчування. Школярі також мають право на отримання безкоштовних обідів. Оскільки фінансування цих обідів здійснюється за рахунок місцевого бюджету, в довідці просто вказують місце проживання дитини та населений пункт, де вона відвідує школу[6].

Ще однією важливою ініціативою є допомога в дистанційному навчанні для цієї групи ВПО, тому, що школярі, як і всі інші люди, відрізняються за комунікабельністю, стресостійкістю та іншими характеристиками, тому, для початку, можливим вирішенням питання може бути дистанційна освіта, що є також актуальним аспектом у сьогоdnішніх реаліях: потенційні вимкнення світла, обстріли та інше, що максимально заважає навчанню, та навіть загрожує життю.

19 квітня 2023 року за ініціативою юридичного факультету та Центру правової підтримки осіб, постраждалих внаслідок військового вторгнення та “Corvallis Sister Cities Association”, співголовою Ради Асоціації міст побратимів Корваліс-Ужгород Пітером Бобером було придбано та вручено школярам ВПО 24 планшети та шкільні портфелі[7]. З 24 лютого 2022 року в Україні, та за її межами було проведено багато подібних ініціатив.

Створення умов для навчання – це одне з найважливіших завдань держави, адже для найшвидшої соціальної інтеграції, школярі мають потрапити у звичне для них освітнє середовище.

Школярі ВПО отримували, отримують і будуть отримувати допомогу тому, що це майбутнє країни, вони є групою з високим потенціалом, яка може стати справжнім драйвером розвитку суспільства та сприяти будівництву миру та стабільності в Україні та світі. Їх успішна інтеграція може сприяти максимальній мотивації, а отже й максимальній продуктивності. Тому важливо забезпечити для них необхідну підтримку та можливості для успішного завершення навчання та подальшого професійного росту.

1.3 Аналіз та опис обраних методик

Симуляційні ігри виявляються ефективним засобом підтримки та підвищення соціальної інтеграції школярів внутрішньо переміщених осіб (ВПО). Цей метод може бути використаний як частина програми орієнтації для новачків або окрема ініціатива протягом навчального року.

Симуляційні ігри відтворюють реальні ситуації, що дає можливість учасникам відчувати себе в ролі учасників цих сценаріїв. Цей метод може бути застосований для різних тем, таких як соціальна взаємодія, культурна різноманітність, мовна комунікація тощо. Школярі набувають навичок вирішення проблем, спілкування з іншими та взаємодії з різними культурними ідентичностями.

Перевага використання симуляційних ігор полягає в можливості дітей практикуватися в різних сценаріях та розвивати навички, необхідні для успішної інтеграції. Гра дозволяє їм взаємодіяти з однолітками та викладачами, розвивати комунікативні вміння та розширювати свої знання.

Важливо зазначити, що симуляційні ігри можуть бути адаптовані під конкретні потреби та особливості цільової аудиторії. Наприклад, вони можуть бути спрямовані на інтеграцію в місцеву культуру, мовне середовище або життя в новому середовищі. Розробка заходів з використанням симуляційних ігор може включати в себе як вже існуючі, так і нові, спеціально розроблені ігри для полегшення адаптації учасників.

Україна, як країна, що постійно розвивається, також досліджує та впроваджує інноваційні методи, такі як симуляційні ігри, для вирішення соціальних проблем, зокрема для підтримки школярів ВПО у процесі їхньої інтеграції. Можна розпочати з нашого, власного досвіду, весною 2023 року, ми займалися схожим питанням, а саме соціальною інтеграцією студентів ВПО. Нам вдалося зібрати аудиторію студентів-переселенців, після опитування нам вдалось дізнатися про їх проблеми та потреби і вже, після повного збору інформації, ми провели симуляційну гру від “Passages”, мета якої – допомога біженцям. В результаті ми отримали позитивні зміни у розумінні та підході аудиторії до інтеграції, вони дізналися як, коли і куди вони можуть звернутися за допомогою, та чим можуть допомогти собі самостійно.

Ще одним прикладом може бути діяльність Інституту Суспільних Ініціатив, інститут є провідною організацією в Україні, яка спеціалізується на розробленні та проведенні симуляційних ігор. Свою діяльність із застосування симуляційних ігор ця організація розпочала у 2013 році. Із цього часу організація набула значного досвіду та розробила власні симуляційні ігри, які дозволяють учасникам знайомитися з різними аспектами розвитку суспільства та політичних структур.

Портфоліо Інституту Суспільних Ініціатив складається з таких симуляційних ігор:

- модель ООН, у якій учасники відтворюють роль представників різних держав і спільно працюють над розв’язанням міжнародних проблем;
- модель НАТО, у якій учасники здійснюють стратегічне планування і приймають рішення про безпеку та оборону;
- моделі різних органів влади, такі як Обласна рада, Міська рада та Рада об’єднаних територіальних громад (ОТГ), у яких учасники грають ролі депутатів та приймають рішення з питань місцевого значення;
- моделі Ради Європи та Європарламенту, у яких учасники відтворюють роботу цих організацій та обговорюють європейські питання;

- моделі міжнародних судів, учасники яких розглядають судові справи в ролі суддів, адвокатів та інших учасників процесу;

фіктивні симуляційні ігри, такі як «Літонія» та «Район 1409», у яких учасники занурюються у вигадані правдоподібні ситуації та вирішують завдання, що стосуються управління та взаємодії в умовах, заданих грою;

історична реконструкція «Модель Ліги Націй», учасники якої досліджують та відтворюють роботу організації, створеної в минулому.

Ці симуляційні ігри допомагають учасникам розширити свої знання про різні сфери діяльності та розвинути такі важливі навички, як комунікація, прийняття рішень, критичне мислення та співпраця. Інститут Суспільних Ініціатив зосереджується на створенні цікавих та навчальних симуляційних ігор, що сприяють активному навчанню та розвитку учасників.

Організація, займаючись створенням освітніх можливостей для молоді, особливо зацікавленої в міжнародній політиці та дипломатії, шукає шляхи для реалізації їх потенціалу на міжнародному рівні. Інститут Суспільних Ініціатив розвиває навички ведення переговорів, аргументації, сприяє професійному зростанню в міжнародних організаціях, дипломатичних установах та транснаціональних корпораціях. У стимуляційних іграх, які пропонує ця організація особлива увага приділяється міжнародному контексту.

У результаті своєї діяльності, Інститут Суспільних Ініціатив:

- провів понад 80 симуляційних ігор;
- розробив авторську методологію для проведення симуляційних ігор;
- створив 8 унікальних та сучасних симуляційних ігор;
- залучив понад 5000 учасників до своїх заходів;
- проводив ігри не тільки в Україні, але й у Польщі, Естонії та Латвії;
- заснував ГО «Платформа Нової Дипломатії»[8].

Актуальним прикладом може бути ініціатива в рамках проекту «Діти країни: розваги для відваги», учасники ГО «Гільдія вчителів» у приміщенні КЗ

ЛОР «Львівська обласна науково-педагогічна бібліотека» (ЛОНПБ) провели тренінг «Симуляційні ігри. Впровадження моделі ООН» для дітей внутрішньо переміщених із Київської, Луганської, Донецької та Сумської областей.

Ще у 2018 році з метою об'єднання освітянської спільноти для покращення якості освіти сім вчителів із різних шкіл Львова створили громадську організацію «Гільдія вчителів» та відповідну платформу, керівником якої є Ірина Коропецька. Їхнє гасло – «Разом ми розумніші, ніж кожен із нас». 11 травня 2022 року «Гільдії вчителів» виповнилося 4 роки. Ініціатори платформи проводять тренінги та майстер-класи, один з яких (симуляційні ігри) і відбувся для дітей у приміщенні ЛОНПБ. Симуляції – це створені вчителем ситуації, під час яких діти копіюють у спрощеному вигляді процедури, пов'язані з суспільними інститутами, що існують у справжньому житті.

Під час цього тренінгу діти копіювали Раду Безпеки ООН, на яку покладено відповідальність за підтримку міжнародного миру та безпеки. Оскільки в Раду Безпеки входять п'ять країн, які є постійними членами, та десять, що обираються Генеральною Асамблеєю, то «маленькі дипломати» мали змогу обрати собі країну, яку хотіли б представляти у цій міжнародній організації.

Окрім того, на тренінгу діти мали можливість позначити на карті України міста, з яких вони приїхали зі своїми родинами. Ще одним прикладом є симуляційна настільна гра «Молодіжна рада»? Симуляційна гра, яку розробили фахівці з «WOC» - «World OF Communities».

«Молодіжна рада» – це настільна гра-симулятор, яка допомагає молоді зрозуміти світ, в якому їй випало народитися, з усіма його парадоксами, давно установленими системами та викликами, які залишились від попередніх поколінь. Метою гри є необхідність зробити освоєння процесів навколишнього середовища ненав'язливим і веселим, забезпечити реальне залучення школярів і студентів в комплексні процеси і знайти своє місце в них.

Учасники команди є жителями однієї громади (макс. число команд – 4 шт., макс. число гравців в команді – 6). Протягом раундів гравці розбудовують громаду згідно з певними, заданими на початку умовами. Ігровий процес відбувається невимушено, головним завданням гравців є кооперація, щоб побороти всі ігрові та життєві обставини та, врешті, добратися до спільної цілі[9].

Також є гарні приклади без використання саме симуляційної гри, наприклад компанія EnableMe Ukraine розробили підбірку онлайн-курсів, спрямованих на українців, які змушені були покинути свої домівки і залишились без роботи. Завдяки волонтерам, ВПО тепер можуть опанувати нову професію або розширити свій світогляд. Курси охоплюють сучасні та високооплачувані галузі, такі як SMM, SEO, дизайн та програмування. Більшість з цих професій дозволяють працювати онлайн, забезпечуючи можливість працювати з дому при наявності Інтернету. Крім того, навчання відбувається онлайн, що дуже зручно для учасників. Серед учасників можуть бути і школярі, враховуючи те, як діти і підлітки швидко навчаються в сфері ІТ[10].

Ще одним яскравим прикладом, який, на жаль, виходить за вік нашої цільової аудиторії є акція в якій за підтримки Посольства США благодійний фонд Women's Aid International оголошує конкурсний відбір учасників навчальної програми «Школа соціального робітника». Це програма для ВПО, які хочуть працювати у сфері соц. роботи[11].

Україна, як і багато інших країн, стикається з викликами пов'язаними з проблемами ВПО через різні військові агресії. Серед ВПО є і школярі, які раніше проводили свої шкільні роки в інших місцях, зараз змушені адаптуватися до нових умов і оточення.

Для цих дітей процес інтеграції стає надзвичайно важливим. Він не лише впливає на їхнє навчання, а й на психологічний стан і загальний розвиток. Забезпечення їхнього плавного переходу у нову шкільну спільноту допоможе

зменшити стрес і невпевненість, які можуть виникнути внаслідок втрати звичного середовища.

Зусилля шкіл, громад та держави спрямовані на створення умов для успішної інтеграції цих школярів. Це може включати психологічну підтримку, додаткові освітні програми та можливості для більш вдалої та швидкої соціальної інтеграції. Здобувачі середньої освіти ВПО мають право на повноцінне навчання та розвиток, незалежно від обставин їхнього життя.

В цьому важливому питанні, Україна тісно співпрацює з міжнародними організаціями, та активно використовує їх досвід, та доповнює вже власний досвід.

Війна, яку розпочала РФ, змусила активізуватися, як Україну, так і інші країни цивілізованого світу, в тому числі і в питаннях, які пов'язані з різними проблемами ВПО.

Збір речей, коштів, медикаментів, різні інші добровільні ініціативи від звичайних людей - це реакція простого народу України, який також активізувався і вирішив допомагати ВПО, в тому числі і ВПО, які, на різному рівні, отримують освіту.

РОЗДІЛ II. ЗАСТОСУВАННЯ СИМУЛЯЦІЙНИХ ІГОР ЯК МЕТОДУ ВТРУЧАННЯ В ПРОЦЕС СОЦІАЛЬНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ШКОЛЯРІВ ВПО

2.1 Алгоритм застосування симуляційних ігор в процесі соціальної інтеграції школярів ВПО

- Оцінка потреб

Першим кроком у розробці програми соціальної інтеграції для здобувачів середньої освіти є детальний аналіз потреб цільової аудиторії. Це включає виявлення бар'єрів, що можуть перешкоджати успішній інтеграції учнів. Зокрема, важливо зрозуміти, як зміна оточення та зміна звичного середовища впливають на їх емоційний стан, навчальну мотивацію та соціальні взаємини. Можливо, учні відчують стрес через адаптацію до нової школи, втрату старих друзів або навіть через мовні та культурні відмінності. Ретельне опитування учнів, їхніх батьків та вчителів допоможе скласти повну картину та визначити конкретні потреби.

- Вибір гри

На основі зібраної інформації необхідно обрати гру, яка сприятиме розвитку соціальних навичок, співпраці та комунікації серед учнів. Гра "Червоні лінії, або як створити молодіжний центр у своїй громаді?" може стати чудовим інструментом для досягнення цих цілей. Ця гра була створена Львівським обласним молодіжним центром за підтримки Ради Європи в рамках проєкту «Молодь за демократію в Україні». Процес розробки тривав близько трьох місяців, протягом яких гра зазнавала численних змін, доповнень і вдосконалень.

До розробки були залучені менеджери молодіжного центру, амбасадори, державні службовці відділу молодіжної політики Львівської обласної державної адміністрації та ментори проєкту Ради Європи «Молодь за демократію в Україні». Авторський колектив у різному складі регулярно зустрічався, обговорював ідеї, проводив дискусії та генерував нові концепції для поліпшення гри. В результаті цих зусиль було створено чудовий

інструмент для роботи з молоддю, який може бути використаний не тільки в Україні, але й у всій Європі. Особливість гри полягає в її глибокому зануренні в актуальні проблеми української молоді, її ідентичність та потреби. Гра допомагає учасникам опрацювати стереотипи, упередження та переконання, які вони мають, і надає можливість обговорити та змінити їх. Ця гра розроблена таким чином, щоб бути цікавою та залучати учасників до активної взаємодії. Ця гра допомагає учням навчитися працювати в команді, вирішувати конфлікти та знаходити спільну мову, що є ключовими аспектами для успішної соціальної інтеграції[9].

- Проведення ігор

Для ефективного впровадження гри необхідно визначити конкретні дні для знайомства з аудиторією та домовленості щодо подальшого проведення заходів. Варто провести кілька вступних сесій, де учасники зможуть познайомитися один з одним та з модераторами. Це допоможе створити довірливу атмосферу, що сприятиме більш відкритій та продуктивній участі в грі. Під час цих зустрічей також можна обговорити очікування учасників від гри та пояснити, як вона допоможе їм у соціальній інтеграції.

- Спостереження та оцінка

Під час проведення ігор важливо уважно спостерігати за учасниками, щоб оцінити їхні успіхи та взаємодію. Це дозволить вчасно виявити можливі труднощі та адаптувати програму ігор відповідно до потреб учнів. Регулярні спостереження допоможуть виявити, які аспекти гри найбільше сприяють інтеграції, а які потребують доопрацювання. Оцінка результатів може включати як якісні, так і кількісні методи, такі як опитування, інтерв'ю та анкетування.

- Залучення вчителів та шкільних психологів

Залучення педагогічного персоналу школи, зокрема вчителів та шкільних психологів, може значно підсилити позитивний вплив гри на учнів. Вчителі та психологи можуть надати цінні інсайди щодо поведінки та настрою

учнів, а також допомогти у вирішенні конфліктних ситуацій. Їхня участь також сприятиме більшій залученості учнів та довірі до програми.

- **Постійне вдосконалення**

Після кожного етапу важливо збирати зворотній зв'язок від учасників заходу, вчителів та інших залучених осіб. Це допоможе проаналізувати результати та оцінити вплив ігор на соціальну інтеграцію школярів. На основі отриманих даних можна внести необхідні корективи та покращити програму для подальшого проведення. Також важливо передати роздруковки гри та інструкції вчителям та шкільним психологам, щоб вони могли продовжувати використовувати цю гру в майбутньому, якщо виникне така необхідність. Це забезпечить сталий розвиток соціальних навичок учнів та підтримку їхньої інтеграції в нове середовище.

2.2 Апробація технології симуляційних ігор у Сумській територіальній громаді

Перед початком проведення заходів, ми вирішили отримати важливі поради від викладачів, щодо роботи з дітьми, які вимушено перемістилися до більш безпечних регіонів України. Ми хотіли дізнатися про нюанси, тому, що метою заходів була допомога, ми не хотіли нашкодити. Як вже згадувалось раніше, школярі-ВПО – це аудиторія, з якою, через їх вік, та проблеми з якими вони стискалися, потрібно максимально обережно працювати. Багато переміщених школярів пережили травматичні події: втрату рідних, свідчення насильства та руйнувань. Ці діти часто страждають від посттравматичного стресового розладу (ПТСР), тривожності та депресії. Вчителі та шкільні психологи стикаються з викликом допомоги таким дітям, які потребують спеціалізованої психологічної підтримки. Однак не всі навчальні заклади мають достатньо кваліфікованих спеціалістів або ресурсів для надання такої допомоги.

Викладачі та шкільні психологи розповіли нам про свій досвід в інтеграції внутрішньо переміщених дітей у новий навчальний колектив, пояснили що цей процес є важливим завданням, яке вимагає делікатного підходу. Необхідно включити дитину до освітнього процесу та мотивувати її до навчання, не акцентуючи на її особливому становищі чи відмінностях. Важливо уникати ситуацій, коли дитина почувається виділеною або представленою як жертва обставин, адже нині кожен стикається з особливими умовами[12].

Тому ми й вирішили обрати гру, яка максимально буде обходити тематику ВПО, війну в країні тощо. Але в той же час, зможе ефективно допомогти у вирішенні їх проблем з інтеграцією.

Гра проводилась в такому порядку:

- 1)Визначення груп(за бажанням, або випадково);
- 2)інформування по правилам гри;
- 3)коротке ознайомлення з учасниками(учасники розповідають не про себе, а про свого персонажа);
- 4)проведення гри.

Учасники розподілялись на декілька команд: місцева влада, народ, благодійні організації.

Ми пояснили правила, а саме, що кожна команда повинна презентувати своє бачення щодо створення молодіжного центру в вигаданій громаді, та написали невеличкий план його створення, але виключно з ресурсами, які має певна команда.

Під час проведення гри важливо було отримувати фідбек від учасників, ми хотіли побачити і почути їх зацікавленість. Школярі скептично відносились до ідеї заходу та методів, які ми використовували, але після початку гри, школярі активно брали участь, та навіть хотіли змінювати правила, коли були з чимось незгодні.

Все починалось зі звичайних жартів, потім школярі все більше поглиблювались в сенс гри і в них пробуджувався інтерес і вони хотіли

перемагати. Вони активно спілкувались між собою, враховуючи те, що більшість тільки в той день познайомились, але це не завадило активно комунікувати між собою, та навіть налагоджувати спілкування, в тому ж числі й ті, у кого з цим були проблеми. Ми мали певні труднощі з контролем ситуації, коли діти, вживаючись в свої ролі, починали гучно балакати, та навіть іноді кричати. Але з цим нам допомагав персонал школи. Опитування, щодо результативності заходу, проводилось в онлайн форматі. Керівництво школи виділило під наш захід 1 шкільний ноутбук, тому у всіх учасників була можливість оцінити результативність проведеного заходу.

2.3 Оцінка застосування технології симуляційних ігор учасниками заходів

Під час початку заходу учасникам ставилося запитання про допомогу школярам внутрішньо переміщених осіб (ВПО) – хто може допомагати та як. Жоден з учасників не надав правильної відповіді. Тому їхній початковий рівень знань було оцінено як низький.

Після завершення проведення симуляційної гри ми провели повторне опитування. З семи учасників шість чітко та правильно відповіли на всі запитання; одна дівчина все ще мала певні труднощі з відповідями на наші запитання.

Опис оцінювання результатів є важливим етапом у процесі оцінювання. Він допомагає зрозуміти, як саме були отримані результати і як їх інтерпретувати. Якщо належний опис оцінювання результатів відсутній, то можливе нерозуміння самого методу, засобів, які використовуються в його межах, що може спричинити помилки в інтерпретації результатів і привести до неправильних висновків.

У нашій роботі оцінювання результатів зосереджене на соціальній інтеграції. Соціальна інтеграція охоплює взаємодію людей у групі або суспільстві з метою створення спільного соціального простору, у якому вони

можуть реалізовувати свої потреби та інтереси, спілкуватися та співпрацювати. Цей процес включає прийняття норм, знання історії та традицій, а також взаємодію з іншими людьми.

У оцінюванні результатів нами враховується зворотний зв'язок від аудиторії та загальну атмосферу під час проведення симуляційної гри. Зворотній зв'язок (фідбек) про сприйняття симуляційної гри її учасниками, їх залученість і зацікавленість темою соціальної інтеграції ВПО є значимим для оцінювання результатів. Фідбек після втручання дозволяє оцінити успішність та результативність застосованих засобів і методу в цілому, отримати важливі відгуки та рекомендації для подальшого вдосконалення.

Перелічимо ключові причини, внаслідок яких фідбек після проведення втручання є значимим для оцінювання результатів:

- оцінка результативності. Допомагає визначити, наскільки успішним було втручання та чи досягнуті поставлені цілі і результати. Фідбек дозволяє оцінити, наскільки виконано все заплановане, зробити висновки для майбутніх втручань;
- виявлення сильних та слабких сторін. Дозволяє ідентифікувати сильні сторони проведеного втручання, зокрема, успішність застосування відібраних засобів впливу, задоволеність учасників, ефективність методу. Водночас, він допомагає виявити слабкі сторони, наприклад, можливі недоліки в організації, проблеми, що виникли;
- підвищення рівня організації майбутніх втручань. Надає базову інформацію для формування рекомендацій і пропозицій про вдосконалення майбутніх втручань. Це дозволяє врахувати пропозиції, адаптувати підходи, вдосконалити програму, змінити метод чи засоби взаємодії з учасниками та забезпечити якість і задовільний досвід для майбутніх учасників;
- впровадження змін. Отриманий від учасників фідбек допомагає уникнути можливих негативних наслідків, якщо виникли помилки або недоліки в проведенні втручання. Це дозволяє вчасно внести зміни, виправити

програму втручання, зберегти репутацію ведучого та сприяє підвищенню якості майбутніх втручань.

Так само важливим є оцінювання загальної атмосфери під час використання засобів втручання, оскільки створення приємного та сприятливого середовища впливає на задоволення учасників та успішність заходу. Симуляційні ігри зосереджуються на формуванні навичок у відтворених життєвих сценаріях. Ефективність при цьому забезпечується використанням елемента «веселощів», радісності, тобто завдань, які є доступними для учасників гри та не викликають бажання відмовитися від їх виконання через надмірну складність. [13].

Серед причин, які визначають значимість оцінювання загальної атмосфери назвемо такі:

Задоволеність учасників важлива, оскільки при доброзичливій та комфортній атмосфері вони сприймають захід краще та залишаються задоволеними своїм досвідом. Ефективна комунікація також ключова: дружня атмосфера сприяє обміну ідеями та сприятливому середовищу для співпраці. Мотивація та залучення також залежать від атмосфери — приємна атмосфера стимулює учасників та сприяє їх активній участі. Враження та репутація організаторів також залежать від атмосфери симуляційної гри: позитивні враження підвищують репутацію та можуть вплинути на рішення учасників про участь у майбутніх заходах.

Опис оцінювання результатів дозволяє зробити висновки щодо результативності проведеної симуляційної гри та її впливу на учасників. Виявлення результативності допоможе удосконалити гру та розробити подібні інтерактивні втручання для сприяння соціальної інтеграції внутрішньо переміщених осіб.

Симуляційна гра має свої правила: добровільна участь, "стоп-правило" для неприємних обговорень, конфіденційність, "Я-звернення", правило "двох

хвилин" для рівних можливостей, "взаємоповагу" та "мобільний без звуку", щоб зберегти концентрацію на обговоренні. [14].

Якщо конкретизувати результати проведених заходів, то можна зазначити, що до проведення і після – результати були зовсім різними.

Ми створили анкету для опитування і запропонували дітям пройти опитування до та після всіх заходів[15].

Після першого опитування, яке ми провели до початку всіх запланованих заходів, результати не вражали, ми очікували, що діти будуть мати доволі низький рівень соціальної інтеграції, за нашою шкалою. З 8 дітей ВПО:

- 2 (25%) – 7;
- 2 (25%) – 6;
- 2 (25%) – 4;
- 1 (12,5%) – 5;
- 1 (12,5%) – 1.

Результати після проведення гри.

Після проведення заходів, а саме презентації про соціальну інтеграцію, проведення симуляційної гри, ми отримали зовсім інші результати:

- 3 (37,5%) – 9;
- 1 (12,5%) – 10;
- 3 (37,5%) – 8;
- 1 (12,5%) – 7.

Втручання в процес соціальної інтеграції максимально позитивно вплинуло на оцінювання власного рівня соціальної інтеграції. У декількох учасників також відмічено покращення минулих результатів. Проте вони виділяється тим, що не відповіли на всі питання, та в цілому відповідали не так впевнено, що вказує на те, що вони не все зрозуміли і не все запам'ятали.

Інші критерії, які ми обрали є також дуже важливими, для оцінювання проведення заходу, тобто для ведучого. Вони не відносяться до оцінювання результативності проведення заходу з використанням симуляційної гри, але ці

критерії можуть допомогти у покращенні майбутніх заходів, та також допомагає ведучому покращувати свій професіоналізм.

ВИСНОВКИ

Розуміння процесу соціальної інтеграції школярів ВПО уможлиблює визначення понять «соціальна інтеграція», «внутрішньо переміщені особи» та «школярі ВПО». Визначено, що соціальна інтеграція – це процес прийняття людини іншими членами групи. Внутрішньо переміщені особи – це громадяни, які законно перебуваючи на території України, під впливом зовнішніх факторів змушені покинути місце свого постійного проживання.

Цільовою групою, з якою проведено симуляційну гру, є школярі ВПО – це громадяни України та іноземці, які законно перебувають на території України та навчаються, але у зв'язку з воєнними діями на території України, що викликані російсько-українською війною, змушені покинути місце свого постійного перебування.

Симуляційна гра – це метод, який будується на симуляції необхідної ситуації та дає можливість людям відчувати себе безпосереднім учасником подій. Симуляційна гра є максимально результативною для вирішення проблеми інтеграції школярів ВПО. Школярі, які перебувають у спокійній обстановці, можуть отримувати необхідні навички. Симуляційні ігри допомагають не лише практично, а й теоретично, тобто надають необхідну інформацію для учасників.

Ми змогли правильно проаналізувати процес соціальної інтеграції, та вдало інтегрували досвід інших людей в нашу роботу, що дало нам можливість перейти до практичного застосування наших навичок, а саме:

1. Збір необхідних даних про аудиторію;
2. Домовленість зі шкільною адміністрацією щодо проведення заходів і залучення працівників школи;
3. Займались пошуком необхідної інформації для проведення заходів;
4. Адаптували знайдену симуляційну гру;
5. Провели заходи і підвели підсумки;
6. Проаналізували отримані результати.

Допомога школярам, які були вимушено переміщені до більш безпечних регіонів в Україні, є надзвичайно складним завданням. Це вимагає скоординованих зусиль з боку держави, волонтерських організацій, міжнародних донорів та громадянського суспільства. Лише спільними зусиллями можна забезпечити цим дітям можливість отримувати якісну освіту та інтегруватися в нові навчальні колективи, що є важливим кроком на шляху до їхньої психологічної та соціальної реабілітації.

РЕКОМЕНДАЦІЇ

Проаналізувавши результати роботи та отримані, після неї, висновки, ми пропонуємо такі рекомендації для центрів соціального захисту населення та благодійних центрів:

- створення програми для підтримки школярів ВПО. Є необхідність розробити спеціальні програми для соціальної інтеграції, які будуть спрямовані на підтримку школярів ВПО. Доцільно було б додати низку заходів, зокрема, із застосуванням симуляційних ігор, що можуть допомогти дітям відчувати реальні ситуації та розвинути важливі навички;
- співпраця з навчальними закладами. Рекомендовано встановити партнерські відносини з іншими школами або навіть університетами чи коледжами, щоб організувати спільні заходи з інтеграції школярів ВПО. Серед методів є такі, як спільні семінари, тренінги та взаємні відвідування, які допоможуть створити платформу для взаємодії та взаєморозуміння;
- соціальна допомога. Рекомендовано забезпечити належну соціальну допомогу школярам ВПО, включаючи доступ до консультативних служб, психологічну підтримку та інші соціальні послуги, створити безпечне та сприятливе середовище, в якому діти могли б відчувати себе захищеними;
- забезпечення доступу до освіти. Необхідно забезпечити школярам ВПО доступ до якісної освіти, включаючи підтримку при вступі до ЗВО. Рекомендовано надати додаткові курси, тренінги або підтримку з підготовки до випускних екзаменів;

- систематична оцінка та вдосконалення програм. Критично необхідно часто оцінювати результативність програми інтеграції студентів ВПО засобами симуляційної гри. Рекомендовано збирати відгуки від студентів та працівників, враховуючи їхні рекомендації потрібно вносити необхідні зміни для систематичного вдосконалення програми.

Незважаючи на численні проблеми, в Україні ведеться активна робота з підтримки переміщених школярів. Наприклад, впроваджуються онлайн-платформи для дистанційного навчання, що дозволяють дітям зберігати зв'язок зі своїми рідними школами або інтегруватися в нові навчальні заклади. Це особливо важливо для тих, хто не може фізично відвідувати школу через безпекову ситуацію або інші обставини.

Державні органи влади, зокрема Міністерство освіти і науки України, працюють над тим, щоб забезпечити школи необхідними ресурсами та підтримкою. Це включає розробку спеціальних навчальних програм для переміщених дітей, підготовку вчителів до роботи з травматизованими учнями та забезпечення психологічної допомоги.

Крім того, багато міжнародних організацій та донорів також залучені до процесу допомоги. Наприклад, UNICEF та інші гуманітарні організації надають фінансову та матеріальну підтримку для забезпечення освітніх потреб дітей, які постраждали від війни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Хто з ВПО не отримуватиме допомогу з 1 березня на Сумщині // Суспільне Суми: [Веб-сайт]. Суми, 2024. URL: <https://suspilne.media/sumy/704784-hto-z-vpo-ne-otrimuvatime-dopomogu-z-1-berezna-na-sumsini/> (дата звернення: 29.05.2024).
2. Внутрішньо переміщені особи // Міністерство соціальної політики України. URL: <https://www.msp.gov.ua/timeline/Vnutrishno-peremishcheni-osobi.html> (дата звернення: 29.05.2024).
3. Менеджмент соціальних послуг в умовах війни: матеріали тренінгу // ПРООН в Україні. Київ, 2023. 66 с. URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/publications/materialy-treninhu-menedzhment-sotsialnykh-posluh-v-umovakh-viyny?fbclid=IwAR0LEavzPRBQwanixbAuvEYjDnmFqyvj2DqUiJJfvZVNML61cFPwoTfnRc0> (дата звернення: 29.05.2024).
4. В Україні презентували стратегію щодо внутрішніх переселенців до 2025 року. Що вона передбачає // Суспільне новини: [Веб-сайт]. 2023. URL: <https://suspilne.media/388076-v-ukraini-presentovali-strategiu-sodo-vnutrisnih-pereselenciv-do-2025-roku-so-vona-peredbacaє/> (дата звернення: 29.05.2024).
5. Титар І. О. Поняття та критерії адаптації й інтеграції внутрішньо переміщених осіб і умови скасування статусу переселенця. *Український соціум*. 2016. Вип. 4 (59). С. 57–68. URL: https://ukr-socium.org.ua/wp-content/uploads/2016/10/57-68_no-4_vol-59_2016_UKR.pdf (дата звернення: 18.05.2023).
6. Чи можуть діти-ВПО отримувати безкоштовне харчування у школі чи садочку? // Громадський простір: [Веб-сайт]. 2023. URL: <https://www.prostir.ua/?news=chy-mozhut-dity-vpo-otrymuvaty-bezkoshtovne-harchuvannya-u-shkoli-chy-sadochku> (дата звернення: 29.05.2024).
7. Школярі ВПО отримали планшети та шкільні рюкзаки // Ужгородський національний університет : [Веб-сайт]. Ужгород, 2023. URL:

ДОДАТКИ

Фото 1. Проведення симуляційної гри(ознайомлення з правилами)

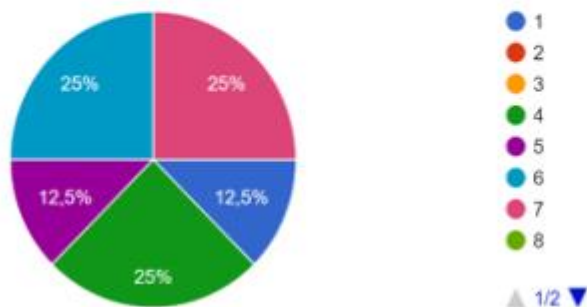

Фото 2. Проведення симуляційної гри(робота в командах)

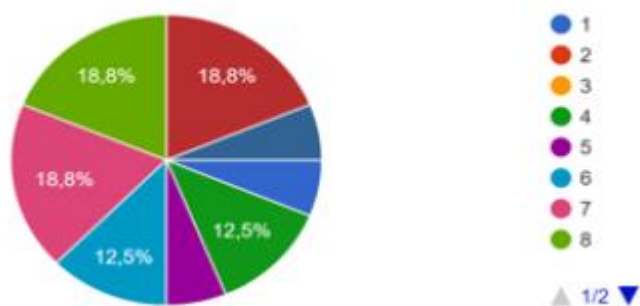
Фото 3. Найактивніші учасники

Оцініть власний рівень інтеграції в нове середовище. Від 1 (де 1 - це максимально низький рівень інтеграції), до 10 (де 10 - це максимально високий рівень інтеграції) (Питання до ВПО)

Діаг. 1. Результати першого анкетування.

Оцініть власний рівень інтеграції в нове середовище. Від 1 (де 1 - це максимально низький рівень інтеграції), до 10 (де 10 - це максимально високий рівень інтеграції) (Питання до ВПО)

Діаг. 2. Результати другого анкетування.